

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Пересиланє серед англійського лібералізму.

(+) Ніяка держава на європейській суші не потребує так пильно внутрішніх реформ, як Англія, що з великим притиском признавали передові політики сеї морської держави. Потреба розширення внутрішніх реформ на різні області прилюдного життя проявляла ся повсюду. На першій місці стоїть конечно потреба далекосяглих реформ для робітничих верств. Вправді перед почином війни з Бурами довів Чемберлен до того, що для половини майже мійського робітничого стану заведено обовязкове обезпеченє від випадків, але сей половичний розпорядок мав такі наслідки, що в кругах, яким тимчасом не дістало ся в участі се добродійство, ще сильніше стали домагати ся розширення сего розпорядку на всі верстви робітничі. Також обезпеченє на старість і на случай немочи стоїть на дневній черзі, відколи сю інституцію заведено в Німеччині, а французкий парламент розправляв про начерк законодатний в сій предметі. На тих починках на європейській суші навіть між Англичанами починають добачати, що Англія в соціально-політичнім законодавстві остала далеко позаду. Побіч піднесених в горі питань стає також вельми пекучим питанє житла особливо в столиці Англії з її безмежними просторами, але й в інших великих містах держави житло робітничих верств є вельми слабою стороною суспільних відносин. Так з ліберального як і з консервативного боку журливо вказують визначні політики на сьвітове значінє сеї справи; они питають ся, що поможє виставлене британської фляги в так многих заморских краях, коли в матерім краю марніє в нездорових, переповнених житлах народна сила, що є потрібна для розвитку новонабутих областей, як она се перевела в давних оселях.

Окрім розвитку соціального законодавства потребує Англія по думці всіх знавців тамошних обставин рішучої віднови шкільництва. Англія привикла в тім згляді вижидати понуки і прикладу з Німеччини. Знамениті здобутки «шкульмайстра під Кеніггрецом» спонукали свого часу англійський парламент зреформувати занедбані народні школи заведенєм обовязкової науки, а тепер прислуга, яку зробила німецька технічна система шкільна вивозовому промислови Німеччини, заохочує конкурентів за каналом до наслідования. Велике число учителів до різних галузей науки а притім зложене і практичне шкільне законодавство, яке має бути витворене після заграничних взірців а притім відповідати народній питоменности, — се не дасть ся зробити нараз, але належить до найтрудніших робіт, які мають бути у внутрішній політиці переведені в заведбанім що-до освітні краю.

Вправді лорд Розбері, на котрого визначну особистість в сій хвилі звернена вся політична увага Англії, обняв в своїй програмі також соціальні уладженя і рефор-

му шкільництва, але він зробив се байдужим способом великого пана, котрий лише натякає про такі сухі предмети, як в горі згадані, але иньшим полишає, ними основніше заняти ся. Всі промови лорда Розбері, які він недавно виголосив, показують, що він не є державним керманичем у великім стилю, котрий уміє прилюдні справи великої сьвітової держави поладжувати з такої точки погляду, яка обнимає всі внутрішні і зверхні сьвітові інтереси, але що его овид і талант обмежає ся до двох відокремлених областей, красомовства і дипломатії. На обидвох тих полях відомий є мир Розбері яко незвичайна сила. «Times» висловлює неподільний погляд всіх в краю, наколи она лордови Розбері приписує, що він довів в часі япансько-китайської війни своїм знаменитим веденєм заграничної політики до англійсько-япанського порозуміння і его зачисляє задля того до найзнаменитіших ініціаторів як-раз тепер між обома морскими державами заключених договорів. Після теперішнього успосіблення що-до союзу між Япаном а Англією не можна англійському дипломатови висловити...

Але се є велика помилка, наколи в Англії дають ся чути голоси про Розбері, що нібито він по своїм рішучім розриві з «приятелями Бурів» заснує осередок, який буде посередничити поміж скрайними в парламенті, як се робив щасливо і успішно для Англії довгі літа лорд Пальмерстон. Порівнанє обидвох політиків є неможливе. Так обі особистости, як і відносини є зовсім відмінні. Пальмерстон був вельми практичний політик, котрого природа сотворила до діланя і до гамору політичних дневних справ. Для Розбері є характеристично, що з ніким его так часто не порівнювано, як з сердитим Ахілем, який далеко від трудів боввих сидів бездільно в своїм шатрі і вдоволяє ся ділами, які він перевів або міг би перевести, наколиб хотів. Крім того в сучасній Англії відносини для середньої партії є так некорисні, як лише можна, позаяк стоять не так уже як за часів Пальмерстона закостенілі Ториси супроти так само закостенілих радикалів. Навпаки Ториси зляли ся разом з ліберальними Уніоністами, поміж якими є такі ліберально патхнені політики як Чемберлен з своєю відроченою але не полишеною програмою про «три акри і одну корову» для кожного сільського поденника. З другого боку британський радикалізм позбув ся в дуже високім ступні давніше питомої ему боязни перед національними питаннями. Розбері отже не буде мати нагоди вступати в сліди Пальмерстона, а навіть можна сумнівати ся, чи лорд Розбері, відорваний зовсім від головного табору опозиції, але не злучений з ліберальними Уніоністами, зможе заняти відповідне своему талантови становище в парламенті. На всякий спосіб наслідком переведеного на конечно розриву мають ліберали мало виглядів дістати ся до керми. Анї Розбері анї Кемпбель-Баннерман не мають програми. Обидва ліберальні проводирі змагають до верховлади Англії над цілою південною

Африкою, отже те саме, чого бажає правительство, від якого они що-до війни з Бурами ріжвять в розмірно підрядних подробностях. В ірландській справі так само мало є нагоди для Розбері виявити своє опозиційне становище, позаяк він бажає так тамо, як Сельсбері і Чемберлен, удержаня цілости держави, коли тимчасом погляди Кемпбель-Баннерманських союзників про Ірландию розходять ся на всі сторони сьвіта. Таким способом міністри не потребують зовсім лякати ся найновішим виступом Розбері, а радикально-ліберальні можуть наслідком розладу, який настав між ними, втратити останки своєї поваги.

Ще про духовно-шкільні справи.

(Статя не в кругів духовенства).

В 40-ім числі «Руслана» вдруге з кругів духовенства появила ся статя, кстра обговорює діяльність не лише референта шкільних справ львівської консисторії, але також діяльність заступника ординарїату в радї шк. кр., порівнюючи її з діяльністю бл. п. сов. Тороньського і входить навіть в приватні обставини наслідника тогож, крил. Білинського. З нервовного настрою автора сеї статі, можна догадувати ся, що маємо діло з особисто роздратованим чоловіком, котрого бажаням крил. Білинський імовірно не міг вдоволити і задля того напав на него так мокрим рядом, як то у нас звичайно буває. Роздратований автор подав багато невірних поглядів, так, що вважаємо своїм обовязком в інтересі правди сказати кілька слів і сподіваємо ся, що Редакция не відкаже місця сему поясненю.

Отже передовсім є се абсолютно незгідно з правдою, мовби крил. Білинський був політичним і личним приятелем о. Лепкого. Що крил. Білинський в службових зглядів мусить сходити ся з о. Лепким, се кожний зрозуміє. Але се річ відома сучасникам крил. Білинського, що він ще з гімназьяльних часів був членом укр.-рус. громади, а хоч не висував ся ніколи вперед, як деякі крикливі патріоти, остав вірним своїм переконаням народним. Автор згадані статі не навів ніякого доказу фактичного, щоби через крил. Білинського який народовець-катехит не дістав посади, бо на жаль з ординарїатів дуже часто приходять до ради шк. кр. пропозиції народо-ведким кандидатам неприхильні, а чейже сї пропозиції не укладає крил. Білинський, але консисторії. Колиж автор так возвеличив пок. Тороньського таким горячим народовцем, то ми можемо его влевнити, що головно его заходом маємо таких катехитів як Войцеховский і Марковский, і на се можемо подати докази.

Як крил. Білинський заступає справи руско-кат. обряду в радї шк. кр., про се автор згадані статі не мав нагоди очевидно засягнути інформацій з доброго жерела, бо був би не написав стільки невірних і безосновних докорів. Навпаки можемо запевнити автора, і про се може він дізнати ся у кожного члена ради шк. кр., що крил. Білинський буває на всіх засіданнях, не лише 2-гої секції (середних шкіл), але й 1-ої (народних шкіл і учит. семінарій) — пок. Тороньский бував звичайно лише на засіданнях

2-ої секції) і тут при всякій нагоді вступав ся за правами руско кат. обряду і рускої народности. Сего не посьміє єму і ворог відказати, хиба який невдоволений мальконгент. Amicus Cato, amicus Plato, sed magis amica veritas.

Державна рада.

Вчорашнє засіданє палати послів почало ся відчитанєм інтерпеляцій. Межи иньшими пос. Шенерер і тов. внесли інтерпеляцію в справі закупна державою гранд-готелю «Beau Rivage» в Женеві, в яким замордовано бл. п. цїсарєву Елисавету. Інтерпелянти зазначають, що не годить ся, аби сей готель служив до звичайних цїлий, єго повинна набути держава і устроїти в нїм музей памяток по цїсарєвії, а перед готелем поставити пам'ятник. Пос. Кремпа і тов. інтерпелюють в справі поведєня старости Білїньского в Турці і в справі комісарского заряду в Мельци.

По відчитаню інтерпеляцій палата приступила до

бюджетової розправи

а іменно до етату міністерства внутрішних справ. Голос забрав пос. Опидо. Бєсїдник єтає в оборонї лікарского стану і домагає ся опки держави для лікарів, зазначаючи, що ухвали лікарских палат не мають ніякого значїня, бо правительство кождої хвилї може їх знести. Дальше бєсїдник обговорює санїтарні відносини в Галичинї; жалує ся, що убоге населєнє не може покористувати ся винайденим средством проти дифтерїї, бо оно є за дороге. Представляє відносини війскових окружних повітових лікарів і домагає ся, аби правительство предложило проєкт закона, що управили би службові і пенсійні відносини лікарів, зайятих при політичних властях. Бєсїдник вступає ся за лікарским станом, якого смертельність є о 25-9% більша, чим в иньших заводах. На армію держава видає 45 разів більше, чим на санїтарні цїли. Вкінці жадає як найскоршого предложєня правительством закона про обовязкове убєзпечєнє свобідно практикуючих лікарів.

Др. Кербер

в своїй бєсїді признав копєчність реформи адміністрації, а іменно збільшеня етату урядників при староствах, але сєму стоить на перепонї фінансовї зглядї. Обговорюючи справи цензури, згадує, що як-раз льондонська цензура заборонила грати штуку, яку перепустила відєньска цензура і яку виставить один з перворядних тамошних театрів. Бєсїдник оповїдає, що жакадав від краєвих властей проєкту реформ цензури в тїм напрямї, що перед виданєм закаузу, треба засягнути опїнії прибочної ради. Обговорює вєтеринарийні справи, а відтак віднирає закид против нєлєгального поступованя урядників, бо они

знають, що їх за се чекає. Бєсїдник не бере за вє урядникам їх політичні переконаня, але жадає, щоби зі зложенєм урядничої присяги не виступали агресивно, а особливо під національним зглядом.

Відтак по промові посла Шенерера наступив ряд фактичних спростовань, а відтак бєсїда референта Морсея, яку антисеміти нагородили демонстраційними оплесками. Палата ухвалила в голосованю розділ «Центральний заряд» і «Адміністрація політична» та всі резолюції.

При фактичних справозданях прийшло до довшого полємічного діялогу між пп. Мойсою, а Дашиньским в справі побираня ремунерації від банку правительственным комісарєм гр. Лосем. П. Мойса виказував, що гр. Лось відказав ся від прийнятя сеї ремунерації, а пос. Дашиньский обставав, що се стало ся лише наслідком гамору, піднесєного газетами та що вже така ухвала ремунерації банком для контролюючого комісаря вказує на нездоровї відносини.

З черги приступлено до дальших титулів міністерства внутрішних справ.

Пос. Кратохвїль вступає ся за загальним убєзпечєнєм робїтників та жадає помноженя промислових инспекторів.

Пос. Прохаска жадає поліпшеня платні ріжних категорій державної прислужи, а посол Фресль говорить звиш двї години по чєски, а відтак запитує президента, чи не міг би своєї промови скінчити завтра. Коли президент заявив, що се не можливе, бєсїдник кінчить свою промову по чєски і на тїм замкнено засїданє о год. 7. вечєром.

Слїдуючє нинї о год. 10. рано.

Пора відновити передплату!

НОВИНКИ.

— **Календар.** В пятницю: гр.-кат. Мучеників євгенїйских; рим.-кат. Томи. — В суботу: гр.-кат. Поликарпа; рим.-кат. Івана Божого.

— **Руский народний театр** — як доносять станиславський новини — забєреть ся галуша до Станиславова, де буде давати представлєня в салї Моношкє.

— **Вїчє в Снятинї.** Русини снїтиньского повіта скликають велике повітове вїчє на день 22. марта, с. р. т. в. в суботу на 40 Мучеників, до хати п. Олексї Равлюка в Снятинї, в справї заснованя руско-україньского університету і в справї різнїчних спілок. Братя сєлянє прибувайте численно! За комітет: *Іван Сандулєк* з Карлова; *Леопольд Дрогомирєцький* з Будилова.

— **3 Товариства „Просьвіта“.** Справозданє з діяльности головного відділу за сїчень 1902: Головний Віділ відбуд в тїм місяци три засїданя і полагодив слїдуючі справи: 1) В цїли придбаня товариству відповідних розвідок постановєно оголосити конкурс на праці з отсих пред-

метів: Образ сучасного кооперативного руху; з особна на области рілньчичого промислу; 0 рілньчичтві, то є о розумній управї рілї і о доборї насїня в примїненю до положєня землі і підсоного краю; Боротьба за самостійність національну; 0 плодах природи і домашних виробх нашого краю; Годівля риб і єї значїнє для нашого краю. Дальше оголошено конкурс на історичну повїсть патріотичну і твір драматичний на основї народного житя, що міг би бути представлюваний в читальнях. 2) Книжочку «Вибір поезий» рішено видати за марець і цвїтєнь с. р. а книжочку «Порадник для крамниць» в 3.000 примірниках постановєно видати новим накладом на розпродаж. — 3) Вїзвано філію «Просьвіти» в Равї рускій до скликаня загальних зборів читальні «Просьвіти» в Бродках і рішено вислати признанє п. Курачєви за безкористовнє відступлєнє хати на цїли читальні. 5) Бібліотеці Руского касина в Сокалі рішено вислати книжочки даром. 6) Упрошєно о. Данила Тєнячєвичє, щоби ім. Товариства взяв участь в похоронї бл. п. о. Омєляна Левичького, пароха в Тартаківї, почесного члена «Просьвіти», зазначаючи згадку про смерть покійника в протоколї засїданя Гол. Виділу. 7) Принято 88 нових членів.

— **3 Самбора** пишуть нам: (*Відновлєнє Читальні Філії Товариства „Просьвіти“*). Перед кількома літами завязали в Самборї Читальню Філії Товариства «Просьвіти», що на разї згромадила кількадесят членів. Розвинув ся був живий рух, наука сьвіду, скодини а навіть забави. Видко однак, що занадто се ослаблєні були сили, замало розвинєнє почутє потреби такого товариства, за сильні антагонїзми змагань, коли Читальня стала занєнадати, так що настала хвиля, коли і найбільшї її прихильники страдили були надїю на ню. Однак, як видимо, здоровє зерно засїву не пішло марно, оно тільки кільчєло ся за довго, коли донєрва тепєр по кількох літах фальшованя самї міщани почули потребу відновлєня Читальні. Ось в сєреду відкрив ся новий льокаль сеї Читальні торжєственним богослужєнєм і згромадїть не двайцятєох, але сорок і бїльшє членів. В сїї хвилї відновлєня, що виходить з почутя потреби, жєлаємо як найкрасного успїху і надїємо ся, що житє в нїї повлине чистою струєю відроджєня і дасть товчок до неодої гарної гадки, до неодої почину. Пам'ятаймо на се, що з себе мусимо викресати силу, самї попрацювати мусимо для свого добра, а за нас і для нас ніхто нічо не зробить. Міщаньство самбірське хотїя як малочисленнє, хотїя як незаможнє, але при охотї, силї волї і сьвідомостї зможе ся і мусить ся змочи, в розбитю позїстане оно дальше порохом, котрий вітер розметє по всїх усюдах.

— **Іспитова комісія для судєйских іспитів у Львовї.** Міністерство судівництва іменує членами комісії: предсїдатєлем, президента висшого краєвого суду д-ра Олександрє Мнїшек Тхожницького; заступником предсїдатєля, віцепрезидента висшого краєвого суду, д-ра Івана Дилєвского; іспитовими комісарями іменованї: др. Август Бєлясїч, проф. університету, др. Станислав Бєлїньский, адвокат, др. Станислав Днїстрянський, професор унів., др. Іван Добрянський, адвокат, Антїн Дольницький, радник кр. суду, др. Кароль Єнгєль, ст. скарбовий радник, др. Володислав Горецький, адвокат, др. Фєлікс Грїзєцький, проф. унів., др. Николай Герасимович, радник висшого кр. суду, др. Маркєль Мієвнський, радник кр. суду, др. Бєрнард Міллер, радник двору, др. Франц Нєвядомский, ст. скарб. рад-

Андрїй Веретельник.

Цїкава Марина.

Тому рік, Марина вживала сьвіта, як ніхто другий в сєлі.

Вдома тільки почувала, а днювала в корчмі разом з чоловіком Максимом.

Пила, що сама хотїла, закусувала жидівськими лакїтками — і другї при нїї уживали. Вона собі з бабами, а Максим з чоловіками.

— Хоть на старїєть зажию собі сьвіта! нехай трїскають вороги зі зависти! Казали все: «вже скапцєвїє цїкава» Марина, не вживає собі і чорта лисого має, на старїєть в торбами піде, як не буде тямучо господарити... Ото чуєтє, тепєр подивїть ся вороженьки! Дай Боже здоровля, кумо Настє!

І вихилувала цїлу чарку сивухи, наливала кумі і доклїнала ворогам.

— Казали, чуєтє, вороженьки, що я тільки цїкава на все, а госпо-

диня кєпська з мене, а тепєр що скажуть, що, кумо, га?... От, я собі паную, а вихованці роблять; я розкошую з Максимом, а їм зависно!... Кума вихилувала по трохи чарку, цютакувала головою і казала:

— Та певно, ворогам зависно. З вашої господарки тепєр начє панський двїрок, на цїлє село, усі завидують вам тепєр...

— Щє не так будуть завидувати, чекайтє... Вихованці роблять, а я тільки поглядаю на все, та їду сюди. Печєнє й варєнє маю, голубонько, все готовє...

Максими лишилась по батькови гарна господарка. Він саме став господарити із молодю жінкою, як пан з двора видав йому процес і вирвав від Максима трицять моргів сїножати, що притикала до панського. А то був ще молодий пан, що недавно став господарити. Він казав, що то панськє було колись...

Максим аж до Відня їздив, але права свого не найшов і з того часу стратив цїлком охоту до госпо-

дарки — запивав ся іноді, потім присяг від трукну, але до господарки не брав ся. Казали люди, що він дуже загрив ся тим, що пан за дурнїєїнько відобрав у нього сїножати, допустив собі то до сєрця і дістав трохи помїшаня в голові. Ходив сумний, хмарний і мало коли показував ся в село; казали, що він несповна розуму, бо мав ще трицять моргів землі, а не господарив; сама Марина господарила зі служкою-пастушком.

Люди прозвали її «цїкавою» щє як дівкою була і те призвїчє мала й до тепєр, хоть тепєр цїлком не цїкава була. Вічно господаркою занята, вічно як наймичка замарана, не охайна, запущєна. Казали люди, що з неї кєпська господиня, нетямуца, лїнїва, бо зимою часом, як були молодї поросята, забирала їх до хати і вони днювали й вичували в хатї, так само і агнєта зимували з нею. Дїтий не було. Таким господарєнем гарна колись господарка цїлком запустилась. Поля лежали обологом, будинки пообдїранї, худоба шкїра й кости, все сумнє та все переробляв на свій лад, а Ма-

спокійнє, навіть пастушок Левко не ходить, а начє лазить як плаз так поволи, а очї його начє з під заслонї дивлять ся на сьвіт так слабо... А Марина тільки порєаєть ся, кричить на нього на цїлє горло і ніколи не має часу.

Раз був зайшов до неї Мортко шинкар купувати бичка. Торгував, добивав кінця, а потім звернув винїший бїк. Нарєав, щоб Цїкава взяла собі на старїєть вихованків.

— Молоді будуть робити — казав хитрий жидок — а ви собі з Максимом тільки походжувати будєтє та чекати на все готовє, і клопоту не будє на старїєть, а вороги що скажуть, подурїють зі зависти...

За пів року були вже вихованці в Марини. То був Мазур, Ян, гугменний зі двора. Тепєр він виступив зі двора, а забрав ся господарити яко вихованець. Мали рік спробувати себе взаїмво, а потім Марина мала заїнтабулювати всього половину на вихованців.

Почалось новє житє. Мазур господарив, переставляв будинки, доба шкїра й кости, все сумнє та все переробляв на свій лад, а Ма-

нив, др. Йосиф Папонк, адвокат, Альфред Посоховський, Володислав Пшибильський і Володислав Середовський, радники висшого кр. суду, др. Володислав Соловий, адвокат, др. Петро Ур Стебельський, проф. унів, др. Николай Шухевич, адвокат, др. Ернест Тіль, проф. унів. і адвокат, др. Константин Вечезик і Володимир Вільке, радники висшого кр. суду, Володислав Вольтер, радник кр. суду, Филип Ціргоффер, радник висшого кр. суду і Корнило Зубрицький, віцепрезидент кр. суду.

— Приватна семінарія жіноча має заснувати ся в Бродях.

— Красивий виділ порішив предложити соймови на найближшій сесії внесенє побільшеня бюрового персоналю, виключно лише для нагляду майна повітів і громад. Іменно має утворити ся одна посада радника, одна заступника секретаря і одна конценіста, одна посада ревідента, дві асистентів і одна практиканта в рахунковім бюрі, а в маніпуляційнім відділі одна посада канцеляриста і одна посада апліканта.

— Недуги у Львові. В другій половині лютого с. р. зголошено в міськім санітарнім бюрі отсі случаи занедужаня: 2 случаи одри, 17 шкарлатини (5 смертельних), 3 черевного тифу (1 смертельний), 1 пятнистого тифу, 1 коклюшу (смерт.) і 6 случаи дифтерії.

— Два напади на почту. Перед трибуналом присяжних судив в Станиславові відбула ся розправа проти почтового возьного Кароля Льва Шидловского, его жени Каролини і Катерини Вількової о співучаст в рабунку почтового воза, що їздить зі Станиславова до Солотвини. Рабунку довершив Дзядош гесте Вільк, перший раз в ночи на 3. марця 1900. року і украв тоді з воза, отвореного підробленим ключем, 3.317 К готівкою в вартісних листах і 42 поручених листів. Злодій тоді не викрито. Аж дня 24. мая 1901. р. візник почти сіймав напасника в хвилі, як він отворяв віз, але злодій утік, а в руках візника лишила ся блюза і капелюх. Жандармерия вислідила сим разом злодія в особі Дзядоша, котрий властиво називав ся Вільком і був військовим дезиртиром. Вілька передано військовому судови, а сей покарав его 5-літною вязницею. В часі слідства Вільк заявив, що до злочину намовив его почтовий возьний Шидловський та доставив ему відтиску ключа від воза і з ним Вільк ділив ся украденими грішми. Про крадіж знали жени Вілька і Шидловского і ставали на днях при розправі яко співобжаловані. Вілька покликано до розправи яко свідка. Шидловський перечив всім зізнаням Вілька і виїшов ціло разом з обома обжалованими жєнщинами. Присяжні судії 8-ма голосами рішили в хосен обжалованих, а трибунал увільнив їх від вини і карі.

— Шкарлатина. В львівскім заведеню для сиріт, в відділі дівчат, вибухнула шкарлатина. В кількох днях занедужало 5 дівчат. Недужих перенесено до шпиталю, а всі дівчата до міських бараків на Янівскім, поки в цілім будинку не переведе ся десінфекція.

— Замах стану в Сербії. Блискавкою розійшла ся по світї вість, що вчера свояк Карагеоргевича, Реде Алявантіч, намагав ся викликати революцію в Сербії. Алявантіч з чотирма людьми переплив човном Дунай коло Мітровіци і висів в Шабат на сербській території. Ту перервав ся він в муядр сербского генерала і визвав граничну сторожу, аби піддала ся під его команду. В товаристві кільканацятьох вояків

Алявантіч прибув до цювого уряду в Шабат і приневолив до підданства всіх стражаків. Звідси вирушив до місточка Радузи, де грізбою наклонив огневу сторожу до послуху. Кільком стражакам, що не хотіли піддати ся, загрозив розстріленєм. На чолі кількадесятьох узброєних людей Алявантіч впав до кошар жандармерії і визвав жандармів, аби сейчас вступили в ряди его відділу. Жандарми з виїмкою двох, що утіккли вікном, готовили ся до походу, але несподівано явив ся командант жандармерії, капітан Ніколіч і поспитав Алявантіча, хто він є. Алявантіч відповів стрілом з револьвера, але куля хбила. Ніколіч виняв револьвер і стрілив; куля влучила Алявантіча в груди і повалила его на землю. Ворохобник згинув на місци, а его чотирох перших спільників увязнено. При убитім найдено прокламацію до сербского народу, в якій оголошено, що Алявантіч «з нинішнім днем обнимає в Сербії диктатуру».

Реде Алявантіч мешкав в Хорватії і був приклонником і своєм претендента до сербского престола Карагеоргевича. Від довшого часу він мав носити ся з гадкою викликания революції в Сербії. Его батько був адвокатом в Білгороді і в 1868. році боронив мордівника князя Михайла Обреновича.

Сербска скупчина на вість про замах стану ухвалила більшостию голосів висказати королеви своє довіре.

— Щастє чи нещастє? В Грушках к до Товмача жие убогий селянин Василь Шкромидя, батько шестеро дїтий. Оводі бузько обдарував его сьвіжою четвірнею, але смерть забрала по кількох днях надпрограмових трех хлопаків, а остала лише дівчинка.

— Стара істория. На біду лекше зійти, як біду замогти і розбогатіти; але бувають такі, котрі на то не намагають. До таких належав і померший недавно в Алтайм в Тироли, в 66. році життя колишній доставник військовий Франц Бранднер, колись великий богач і фабрикант смаровила до скір. В шістдесяти і сїмдесяти роках минулого столітя мав він в Зальцбурзі величезну фабрику смаровила, котре доставляв для цілої армії австрійської і німецької. Его смаровило знанє під назвою «Бранднера патентоване смаровило до скір» було славно на цілу Австрию і далеко поза її границі. Але Бранднер зачав був жити дуже по великопаньски, занедбував фабрику і остаточно так підупав, що на старі літа став за полатайка і знайшовши пристановище в домі убогих, латав там чоботи аж до смерти.

— Не пощадив і приятеля. Записаний в поліції злодій, Франц Нічегльоскі, прийшов до бувшого льокая Станислава Льоренца, що мешкає при ул. Собіского і яко давний добрий знакомий попросив своего приятеля, щоби той заісе лист заадресований до якоїсь пані Стефанії при ул. Зеленої ч. 17, а за то обіцяв ся заплатити приятелеві сїдданє. Льоренц пішов з листом, але не найшов такої пані і вернув назад. Тимчасом добрий приятель обікрав его до чиста, забрав всю постіль і щез без слїду. В листі не було нічого, лише чистий блякет мельдунковий.

— Премії для передплатників. «Sudiebn. Gaz.» котра не дає своїм передплатникам ніяких премій, висьміває иньші часописи з їх преміями. Для характеристики наводимо за «Sud. Gaz.»: Pett Bleu продає своїм передплатникам по зниженій ціні горівки ріжного рода. La Raison дає своїм передплатникам лікарську пораду. Echo de Paris платить обід. Rappel дає бочілку вина бі-

лого або червоного. Petit Republique дає два кусники мила, фляшочку колоньської води і щіточку до зубів. Aurore по зниженій ціні продає черевики. Petit Son продає своїм передплатникам револьвери. Journal des Debats приймає своїх передплатників смаженими каштанами, — а «Галічанін» показує своїм передплатникам грушки на чужій вербі.

Кримському з причини відзиву «Комаря».

Willst den Dichter recht verstehen,
Musst in Dichters Lande gehen.

Скритих тайн души котрий із нас не має?
Та поет правдивий нам їх виявляє.

В нім чутя сї, як в еольській гарфі струни:
Грають все — у нас звенять, коли хто труне.

До его піднеслих та ніжних акордів
В нас стройть ся звук зміж бажань німих ордів.

Не слова дає нам, не ману, не позу,
А почувань людських щирість, велич й грозу.

Сили его міць і нам в пригоді стане,
Мукою его — ми лічим власні рани.

Не закутуймо-ж ся в конвенансів сїги —
Щоб себе і других могли зрозуміти.

Краще, думаю, для правди і зблукати,
Чим для тьми та ложі гарних слів шукати.

І хоть як мене ви осудили-б люто:
Nil humani alienum a me puto.

Один з критиків.

Телеграми.

Відень, 6. марця. Цісар дарував на разі 10.000 К на основанє інституції для поборюваня і ліченя чахотки скіри. Протектором комітету для побудованя такої інституції є архикнязь Отто.

Відень, 6. марця. Міністер судівництва іменував директора карного заведеня в Висничу, Казимира Брилу, старшим директором мужеского заведеня в Станиславові.

Відень, 6/3. Субкомітет для податку від зелїзничих карт прийняв правительственне предложение і ухвалив резолюцію, яко визнає ся правительство, аби ограничило карти вільної їзди і карти зниженя.

Царгород, 6. марця. На австрійского аташе Оттона Франца напали на улици турецкі вояки. П. Франц завдячує жите лише своїй силі і відвазі. Австрійска амбасада внесла реклямацію до турецкого правительства.

Льондон, 6. марця. Палата громад 208 голосами проти 207 відкинула внесенє на заведенє 8 годинної праці для ямарів.

рина заивала сьвіта в коршмі з Максимом, що тепер повеселїшав трохи.

Ян давав гроші їм.

— Ідїть до Мортка та погуляйте, вам на старість тільки треба того, не турбуватись нічим.

Гуляли так, поки не записали всього своего добра на Яна. Від тоді все змінилось. Ян не турбував ся дуже Мариною і Максимом, гроший не давав, тільки їсти дав три рази денно того, що вони ще колись їли — до коршми не вислав їх... Далі стали сваритись, потім бились, а вкінци стали позиватись. Що тижня бігали Марина з Максимом до міста у суд відирувувати своє добро у Мазура, але дарма...

Був страстний четвер, як сказали Марині в суді останнє слово; — сказали, що все пропало, що мусить така на далі позістати на ласці Яна, бо він не виганяє їх з хати, їсти дає, тільки шпачити не позволяє та до господарки не допускає їх мішатись.

— Щож то за правда на сьвітї!

— кричала до судії. — Він за дурно забрав наше добро, а тепер буде панувати над нами, я не хочу такого вихованця, дїшного пошукаю собі! Нехай забираєть ся геть від мене.

— Бабо нерозумна, то вже його, що було твоє, адже все записалась йому...

— Та за дурно?!

— Ні, він цілий рік і більше ще як рік давав вам гроші, кілько ви хотіли, привів господарку до ладу і на те видав тільки гроший, кілько ваша господарка варта, отже виходить так, що він купив те все за гроші, а не за дурно з ласки, і ще й зобовязав ся дати удержанє вам. От їди, бабо, до дому, сиди і не рипай ся.

Так говорив Марині адвокат Янів.

Марину вивели зі суду, бо не хотіла уступитись. Відтак сиділа під брамою і голосила та відказувала на суд і на Яна, аж люди злітались. Аж пополудни поволїклась у село.

В селї на загуменках стрїнулась

з кумою Настєю і виливала перед нею свое горе.

— Перекупив суд заволока той, тай що йому зробиш, все за ним тягнуть, чуєте, по його боці правда. Кажуть, він заплатив нам за все... а тепер він панує над мною, я на ласці в нього...

Плакала і відказувала та проклинала.

— Бодай ти до сьвяченого не дїждав! Він, чуєте, навіть в хатї переночувати не дасть, в коморі ночую, а Максим їде до Мортка... Обіцяв свиту і шанку справити Максими на сьвята, а прийшло, я кажу, а він: «на що йому стройтись, досить і того, що має; нове ще пропе у Мортка!... А Бог би його скарав тяжко за нас, на старість мусимо так поневїратись...

Кума розраджувала її.

— Що-ж порадите, голубко, от підїть висповідайтесь, як ще не ходилисьте, помолїть ся щиро, а Пан-Біг певно вислухає вас і вїшле кару на нього...

Того дня Марина ще сповідалась, другого ходила за плащівни-

цею, а на самий велидень, як люди вертали з церкви зі сьвяченим, Янова жінка голосила дивними голосами з дїтьми, що окружили її. Люди довідались, що Марина висить в коморі на мотузї, вже задубіла... повісилась...

Була комісія зі суду, а потім поховали цїкаву Марину на цвинтарі у рові на боці.

Люди говорили вишком, що повісив її Мазур, але говорили так, щоби Мазур не дізнав ся. Казали, згладив її зі сьвіта, щоб не допікала йому, бо вічно сварилась з ним...

Іньші казали, що він мусїв перед тим, нїм пішов до неї у вихованці, напоїти її якимсь чаром, бо всього добра своего не дала-б йому задурно зі адоровим розумом, а Максим здавна був вже несповна його...

Поетичний зільник

Місячна ніч.

Прикрила землю всю
Чудна крива нощі,
На килимі небес
Моргають зірки-очі.

Блідий нічний хазяй
Сріблисте зерно сіє
На скали на ліси;
Вітрець мов сонний віє.

Ніхто не гомонить,
Затихла пісня пташини,
Чарівна тишина
Осіла всі долини.

І в серцю тишина
Солодка загостила,
І думу вольну вміє
Знесли могутні крила.

А з думою душа
Знеслась в гору убога —
Орлицею — в простор —
До синих зір — до Бога.

Павло Штокало.

Епільог.

Не збитий журбою,
з душею палкою
я злинув у світ, у борбу
і мріяв про чари,
а сонні мари
я видів живими в житю.

По труді, по зною,
вертаю я з бою
і щож я для себе несу?
— Розвіяні мрії

пригаслі надії
І горем прибиту душу...
Зенон Євгенович.

Як тінь снуюсь!...

Як тінь снуюсь. Заціп весь жаль,
Лиш ринуть сльоз потоки.
В нутрі як черв гризе печаль,
Затерпла груди, гуля скрижаль,
Та рве, — як рвуть лотоки.

Отара дум, гомін туги
І в серці гірч пекуча.
Без сил паду від мук жаги.
Ох важко жить в аубах туги!
Болючо, страх болючо!

Пече, пашить, гнітить, давить...
Кусає нерви злісно;
Як жар вогня палить, вальить, —
І серце мліє; мре, щемить...
Душі так тісно! тісно!

Петро Карманський.

Москальофіли.

(„Галичанини“ і Кооп.)

Всім очортіли
Москальофіли
В галицькім чесному краю:
Скільки охоти
Сі «патріоти»
Мають до «рублів», — я знаю!
Завше хороші
Будуть за гроші
В них кацапи-россияни:
За добру плату
Пособлють кату
Й славити можуть кайдани...
І якусь мову
Найшли чудову,

Ніби во благо народу,
А свою рідну
Калічуть біду,
Бо вбили силу та вроду!
Служити ради
Лукаві гади
За «обрусителів» щиро,
Бо темні сили
Їх підкупили,
Бо в сім — хабарницька віра!
І ллють ся з глотки
Слова солодкі,
Що янголи там — жандари,
Де, мов собаки,
Жиди й Поляки
Лиш бачуть обиди й карі...
Прийдіть в Росию, —
Підставте шию
Самі урядови тому,
Котрий, нависний,
Нам добре звісний, —
Й вернетесь швидко до дому!
Чомуж брехати,
Що ні потрати,
Ні горенько ту невідомі,
Де, в злій неволі,
Рішились долі,
Раби-Українці, давно ми?
Я клясти мушу
Корисну душу
Москальофільського хлопа:
Скажу прихвосту
Річ дуже просту,
Що Австрія — всеж Європа!
Русь-Україна
Такого сина
Зрадником звати лиш може,
Бо гідке діло
Він робить сьміло, —
Чого-б робити не гоже...

С. Обуховець.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.
Нова величава і сензаційна програма!
від 1. до 15. марця 1902.

При співучасті військової музики 24. н. п.

1) 5 The five Juggling Johnsons, найбільша сензаційна новість американська, переходять границі можливости. 2) Загадка XX століття E-verhart, король обручів. 3) Miss Katharina Bartho, prima ballerina театру „Metropolitan Opera House“ в Новім Йорку. 4) Las Estrelas, іспанські тансерки. 5) Miss Saida, воздушна артистка. 6) Petra Pultera, ексцентрична субретка. 7) The Zolar's, ексцентричні акробати в продукциях ніколи не виджених. 8) Les Mistrel Parisien, парискі співаки уличні. 9) La Belle Haller, найзнаменітша данська субретка. 10) Синобороди, найбільший та найгарніший образ американського біоскопу!

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар на 1902. рік.

Ціна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сеня Горюка у Львові, площа Домбровського ч. 1.

„ТОВАРИШ“ можна набувати також у всіх Філіях „Народної Торговлі“.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом
в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу)
продам сейчас за 4.000 зр.

Зголошення приймає Редакция „Руслана“.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в до-
мовині і Сластьона, Шевченкова
могила.
Можна дістати через адміністрацію „Руслана“
з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	в Кракова, Берлина, Вр. лавр. Відня		6:25		до Станиславова, Підвисокого, Потутор	
	6:20	в Чернівців (Іцкан, Гв. аду), Гусятина		6:30		до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	
	6:46	в Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк.		6:43		дв. Підзамче	
	7:45	в Янова		6:55		до Лавочного (Мушкача, Пешту) Борислава	
	7:40	в Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30		до Кракова (Відня, Варшави), Берлина	
	8:00	на дв. головний		2:55			
	8:10	в Лавочного (Пешту) Калуща, Санюка		9:00		до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)	
	8:15	в Сокала, Рави рускої		9:15		до Янова	
	8:50	в Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина		9:25		до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Пид	
1:35	11:45	в Рашова, Любачова, Самбора		9:42		дв. гол.	
	11:55	зі Станиславова (Керемее, Потутор)		2:40	10:20	до Сокала, Белця, Рави рускої і Любачова	
	12:55	в Янова		10:25		до Чернівців	
	1:10	зі Скольного, Калуща, Хирова в Лавочно-		1:25		до Янова від 1. мая до 15. вересня в не-	
	3:14	го від 1. черв. до 15. вер.		2:15		дїля і свята	
	4:40	в Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.		3:05		до Брухович від 16. мая до 16. вересня	
	2:20	зі Самбора, Борислава, Стрия		3:15		в неділі і свята	
	2:35	в Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Пид.		3:26		до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	5:50	на дв. голов.		3:30		до Янова шоденно від 16. мая до 30. вер.	
	1:45	в Кракова				до Брухович шод. від 18. мая до 15. вер.	
	6:00	в Чернівців, Іцкан				до Рашова, Хирова, Любачова	
		в Сокала, Белця і Любачова					
НІЧ				НІЧ			
	7:36	в Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)		12:45	6:10	до Станиславова	
	8:50	в Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.		6:20		до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:41	в Янова від 1. мая до 15. вер. шоденно		6:30		до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6.	
	9:20	в Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)		6:35		а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 шоденно	
8:40	9:50	в Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова		7:10		до Лавочного (Пешту) Калуща, Хирова	
2:51	9:40	в Чернівців, Букарешту,		7:32		до Тернополя, Бродів дворець головний	
12:15	10:20	в Лавочного (Пешту) Хирова, Калуща		7:32		дворець Підзамче	
	10:20	в Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Пид.		7:25		до Сокала і Рави рускої	
	10:02	на дв. голов.		7:52		до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
	3:12	в Підволочиск Копичинь на дв. Підзамче		9:30		до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	3:35	на дворець головний		2:51	10:30	до Чернівців і Іцкан	
					11:00	до Кракова, Відня, Варшави	
					11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.	
					11:32	дв. Пид.	
					4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
					4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.	

ЗАПІЯ: Гога нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейский різнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В місті продають білети ізди: Звичайні білети агенция часописий Ст. І. Соколовського в пасажи Гансманна ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всіякі інші, тарифи, ілюстровані провізники, розклади ізди і т. п. бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Кривеньких ч. 6. в подирю, сходи II, двері ч. 52) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).